

EUROOPA LIIT

EUROOPA PARLAMENT

NÕUKOGU

Brüssel, 23. september 2026
(OR. en)

2025/0177(COD)

PE-CONS 46/26

SIMPL 156
ANTICI 162
INDEF 134
MAP 138
CSC 429
ENV 777
COMPET 795
ENT 164
MI 666
CHIMIE 88
CODEC 1247

SEADUSANDLIKUD AKTID JA MUUD DOKUMENDID

Teema: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV, millega muudetakse direktiive 2009/43/EÜ ja 2009/81/EÜ seoses kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude lihtsustamise ning julgeoleku- ja kaitsealaste hangete lihtsustamisega

**EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU
DIREKTIIV (EL) 2026/...,**

...,

**millega muudetakse direktiive 2009/43/EÜ ja 2009/81/EÜ
seoses kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude lihtsustamise
ning julgeoleku- ja kaitsealaste hangete lihtsustamisega**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 53 lõiget 1, artiklit 62 ja artiklit 114,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt²

¹ ELT C, C/2026/30, 16.1.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/30/oj>.

² Euroopa Parlamendi 16. septembri 2026. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu ... otsus.

ning arvestades järgmist:

- (1) Nagu on rõhutatud komisjoni ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja 19. märtsi 2025. aasta ühises valges raamatus „Euroopa kaitsevalmidus 2030“ (edaspidi „ühine valge raamat“), ähvardab liitu tõsine ja üha suurenev oht, mis on eelkõige seotud täiemahulise konflikti taastekkimisega Euroopas Venemaa Ukraina-vastase agressioonisõja tõttu. Suurenevatele julgeolekuprobleemidele reageerimiseks ning oma strateegilise autonoomia ja vastupanuvõime tugevdamiseks on hädavajalik, et liit astuks otsustavaid samme oma kaitsevõime tugevdamiseks ja jätkaks otsusekindlalt Ukraina toetamist. Selleks tehtava jõupingutuse oluline aspekt on vajadus suurendada liidu kaitsealast tootmisvõimsust ning parandada liidu varustuskindlust eesmärgiga luua tõeline Euroopa kaitseotstarbeliste toodete ja teenuste turg, et võimaldada liidul ja liikmesriikidel tulemuslikult reageerida tekkivatele julgeolekuvajadustele. Euroopa kaitsevalmidust on vaja kiiresti suurendada, et liidul ja selle liikmesriikidel oleks hiljemalt 2030. aastaks tugev ja piisav kaitsepositsioon.

- (2) Liikmesriikide ja liidu kaitsevalmiduse suurendamise eesmärkide saavutamiseks ja siseturu toimimise parandamiseks on väga oluline lihtsustada ja ühtlustada õigusnorme ning suurendada liidu strateegilist autonoomiat, läbipaistvust ja vastutust. Õigusraamistike sujuvamaks muutmise ja omavahel vastavusse viimisega saab liit luua kaitsetööstuse jaoks soodsama keskkonna, mis hõlmab ka väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid (VKEd) ning keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjaid ja toetab tööstuse tegevust, selle laiendamist ja innovatsiooni, ning võimaldab toota kaitsevõime loomiseks vajalikke tooteid, et tagada Euroopa julgeolek ja kaitsevalmidus. Ühises valges raamatus esitati kaitsevalmidust mõjutavate õigusaktide lihtsustamise eesmärgid.
- (3) Hästi toimiv liikmesriikidevaheline kaitseotstarbeliste toodete vedude süsteem on nende toodete kogu liitu hõlmava turu toimimise eeltingimus. Selle abil edendatakse ELi-sisest koostööd kaitsevaldkonnas tegutsevate majandusüksuste, teadusasutuste ja novaatorite vahel, tõhustatakse teadmussiiret kogu liidus tegutsevate üksuste vahel, toetatakse innovatsiooni ja tugevdatakse siseturgu. Tarbetute takistuste ja tõkete kõrvaldamine soodustab murranguliste tehnoloogiate ja uuenduslike tööstusprotsesside arengut. Nii kõrvaldatakse kriitilise valmisoleku probleemid ning muudetakse Euroopa kaitsesektor dünaamilisemaks, konkurentsivõimelisemaks ja paindlikumaks.

- (4) Kaitseotstarbeliste toodete liidusiseste vedude jaoks on tarvis eelnevalt saada üldine, koond- või üksik veoluba, mille annab välja liikmesriik, mille territooriumilt tarnija soovib kaitseotstarbelisi tooteid vedada. Liikmesriigid võivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2009/43/EÜ³ loetletud erijuhtudel vabastada kaitseotstarbeliste toodete veod eelneva loa taotlemise kohustusest. Võttes arvesse muutusi julgeolekuolukorras ja selliste Euroopa kaitsealaste koostööprojektide kasutuselevõttu või nende jätkamist (näiteks alalise struktureeritud koostöö (PESCO) raames), mis hõlmavad piirkondlike kaitsetööstuse klastrite loomist või taastamist, kohaliku tööstussuutlikkuse suurendamist, tehnosiirde, koostoime ja tööstusmahu suurendamise toetamist ning kriitilise tähtsusega tarneahelate tugevdamist, laiendades seejuures saadavat kasu kõigile liikmesriikidele, ning liidu kaitsetööstuse programmide, Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide või liikmesriikidevaheliste relvastuskoostöö programmide raames rahastatavaid projekte (sealhulgas Euroopa relvastusprogrammi koostööstruktuuri (SEAP) raames), mille eesmärk on eelkõige tugevdada koostööd liidus, on asjakohane täiendada nende juhtude loetelu, mille puhul liikmesriigid võivad vabastada veod eelneva loa taotlemise kohustusest.

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. mai 2009. aasta direktiiv 2009/43/EÜ kaitseotstarbeliste toodete ühendusesisese veo tingimuste lihtsustamise kohta (ELT L 146, 10.6.2009, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/43/oj>).

Sellised vabastused võivad aidata tagada võimaluste õigeaegse olemasolu ning luua prognoositavad tingimused tööstuse, sealhulgas VKEde ja väikeste keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate jaoks kogu siseturul. Eelkõige peaks liikmesriikidel olema võimalik anda selliseid vabastusi vedudele, mis on vajalikud Euroopa kaitsealaste koostööprojektide, näiteks PESCO raames, liidu kaitsetööstuse programmidest rahastatavate projektide, Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide või liikmesriikidevaheliste relvastuskoostöö programmide rakendamiseks, sealhulgas SEAPi raames, samuti struktureeritud ELi-sisese tööstuspartnerluse raames toimuvatele vedudele, liidu institutsioonidele ja asutustele ning Euroopa Kaitseagentuurile tehtavatele vedudele, sertifitseeritud tarnijate ja sertifitseeritud vastuvõtjate vahelistele vedudele, kriisist tingitud kiireloomulises olukorras tehtavatele vedudele või vedudele, mille eesmärk on anda abi kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 42 lõikega 7, ning ELi lepingu artikli 28 kohastest liidu meetmetest tuleneva sõjalise ja kaitseabiga seotud vedudele.

- (5) Arvestades, et struktureeritud ELi-sisestel tööstuspartnerlustel on keskne roll liidu kaitsetööstuse konkurentsivõime, innovatsiooni ja vastupidavuse suurendamisel, kuna nende kaudu tugevdatakse liidus piiriülest koostööd, tuleks lihtsustada selliste partnerluste raames toimuvat kaitseotstarbeliste toodete vedu. Sellised partnerlused, mida iseloomustavad pikaajaline stabiilsus ja ühised eesmärgid, aitavad luua kindla ja koostalitlusvõimelise liidu kaitsevõime, mis on kooskõlas liidu strateegiliste huvidega. Selleks et hõlbustada nende tõhusat toimimist ja tagada tarneahelate paindlikkus, on asjakohane võtta struktureeritud ELi-sisese tööstuspartnerluse raames toimuvate vedude puhul kasutusele üldine veoluba või liikmesriikidel peaks olema võimalik vabastada need veod eelneva loa taotlemise kohustusest. Neid vabastusi tuleks kohaldada iga struktureeritud ELi-sisese tööstuspartnerluse konkreetse juhtumi puhul eraldi, nagu mingi kindla konsortsiumi, ühisettevõtte või kontserni puhul, ning neid ei tohiks kohaldada üldise erandina kõigile üksustele, kes osalevad struktureeritud ELi-siseses tööstuspartnerluses. Sellise lähenemisviisiga tagatakse, et liikmesriikides on endiselt nähtav, millistele üksustele vabastust kohaldatakse, ja liikmesriikidel on selle üle kontroll, mis võimaldab neil jälgida, kas käesoleva direktiiviga muudetud direktiivis 2009/43/EÜ sätestatud kriteeriume järgitakse.
- (6) Kiiresti muutuv julgeolekumaastik nõuab suuremat paindlikkust, mis võimaldab komisjonil ja liikmesriikidel olukorrale sihipäraselt ja kiiresti reageerida. Samuti on asjakohane anda komisjonile õigus kas liikmesriigi taotlusel või omal algatusel täiendada selliste juhtude loetelu, mille puhul liikmesriikidel oleks võimalik vabastada veod eelneva loa taotlemise kohustusest, võimaldades seeläbi suuremat paindlikkust ja paremaid võimalusi kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude lihtsustamiseks ja kiirendamiseks.

- (7) Kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude süsteemi tulemusliku ja tõhusa toimimise huvides peaksid liikmesriigid tagama, et kõik tarnijad, kes soovivad nende territooriumilt kaitseotstarbelisi tooteid vedada, võivad kasutada üldist veoluba või taotleda koond- või üksikut veoluba. Liikmesriikidel peaks olema võimalik kehtestada vaid selliseid eeltingimusi, mis põhinevad üksnes kriteeriumidel, mis on otseselt seotud tarnijate suutlikkusega järgida vedusid ja ekspordikontrolli käsitlevaid õigusakte. Sellised kriteeriumid nagu tarnijate õiguslik vorm või staatus ei tohiks takistada teatavate kategooriate tarnijatel kasutada üldisi veolubasid või taotleda koond- või üksikuid veolubasid.
- (8) Sertifitseeritud tarnijate ja sertifitseeritud vastuvõtjate vaheliste vedude puhul on asjakohane võtta kasutusele üldine veoluba. Selleks et nende ettevõtjate vahelist koostööd ja nende tegevuse lõimumist veelgi süvendada, peaks selline üldine veoluba hõlmama rohkem kaitseotstarbelisi tooteid kui sertifitseeritud vastuvõtjatele tehtavate vedude suhtes kehtivad üldised veoload. Sertifitseeritud ettevõtjad on näidanud, et neil on piisav suutlikkus järgida veo- ja ekspordikontrolliga seotud eeskirju, ning nad on katnud märkimisväärsed sertifitseerimise kulud. Nad peaksid ELi-siseste vedude korraldamiseks saama kasutada lihtsustatud ja vähem koormavaid võimalusi. Sellise üldise veoloa kasutuselevõtu tõttu tuleks muuta direktiivi 2009/43/EÜ artiklit 9, et võtta arvesse tarnijate sertifitseerimist.
- (9) Nagu on sätestatud direktiivi 2009/43/EÜ artikli 1 lõikes 2, ei mõjuta käesolev direktiiv liikmesriikide otsustusõigust kaitseotstarbeliste toodete ekspordipoliitika osas.

- (10) Direktiivi 2009/43/EÜ kohaselt võivad liikmesriigid kehtestada ka muid kui nimetatud direktiivi artikli 5 lõikes 2 loetletud üldisi veolube. Selle võimaluse kasutamist võivad aga takistada riigisisese õigusnormid, mis vähendavad paindlikkust ja riiklike pädevate asutuste suutlikkust kasutada täielikult direktiiviga 2009/43/EÜ kehtestatud vahendeid. Näiteks võiks muud liiki üldised veoload ette näha seoses selliste vedudega nagu ELi kaitsetööstuse programmidest rahastatavate projektide rakendamiseks vajalikud veod, kontsernisisesed veod ja kriisist tingitud kiireloomulises olukorras tehtavad veod. Üldiste veolubade laialdasema kasutamise kaudu toetaksid liikmesriigid Euroopa kaitseturu nõuetekohast toimimist ja edasist lõimumist kogu liidus, sealhulgas ELi-sisest piiriülest juurdepääsu kaitsevaldkonna tarneahelatele, eelkõige VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate jaoks. Seega on asjakohane nõuda, et liikmesriigid võimaldaksid oma riigisiseste õigusnormidega kehtestada muid üldisi veolube kui need, mis on loetletud direktiivi 2009/43/EÜ artikli 5 lõikes 2.

- (11) Liidu kaitsetööstuse programmide, näiteks Euroopa Kaitsefondi rakendamist takistab sageli asjaolu, et kaitseotstarbeliste toodete veod viibivad, kuna liikmesriikide veolubade saamise menetlus on pikk ja keeruline. Sellised viivitused mõjutavad ebaproportsionaalselt eelkõige VKEsid, mis tähendab, et nad on suuremate turuosalistega võrreldes ebasoodsas konkurentsiolukorras. Need viivitused pärsivad programmide üldist tõhusust ja tulemuslikkust ning vähendavad liidu ja selle liikmesriikide suutlikkust arendada ja omandada vajalikku kaitsevõimet õigeaegselt ja kulutõhusalt. Seetõttu on vaja näha nende programmide jaoks ette üldised veoload. Nende üldiste veolubade kohaldamisalasse peaks kuuluma kõik veod, nii materiaalsete toodete veod kui ka mittemateriaalsete toodete siirded, mis tarnijal projekti rakendamiseks korraldada tuleb ja seda võimaluse korral kogu tarneahela ulatuses. Samuti peaksid nende üldiste veolubade kohaldamisalasse kuuluma kõik direktiivi 2009/43/EÜ lisas loetletud kaitseotstarbelised tooted ja need peaksid kehtima üksnes nende vedude puhul, mis on konkreetsete projektide rakendamiseks vajalikud. Need üldised veoload peaksid kehtima üksnes kaitseotstarbeliste toodete ELi-siseste vedude suhtes. Kui liidu kaitsetööstuse programmist rahastatavas projektis osaleb ka kolmandas riigis asutatud üksus, ei tohiks nimetatud direktiivi sätteid mõjutada kõnealuse kolmanda riigi üksuse suhtes rakendatavat ekspordikontrolli ja jätkuvalt tuleks kohaldada liikmesriikide ekspordikontrolli poliitikat. Samuti peaksid liikmesriigid võimaluse korral ette nägema, et selliseid lube võib kohaldada asjaomase projekti raames välja töötatud toote kogu elutsükli suhtes, sealhulgas tootmis-, hooldus- ja uuendusetaapi suhtes. Selliste üldiste veolubade kehtestamine vähendaks viivitusi, suurendaks tõhusust ja hõlbustaks nendes projektides osalevate ettevõtjate koostööd, toetades seeläbi tugeva ja konkurentsivõimelise liidu kaitsetööstuse arendamist. Selles kontekstis kasutatavat terminoloogiat tuleks tõlgendada samamoodi nagu liidu kaitseprogrammide näidistoetuslepingu terminoloogiat.

- (12) Lisaks on tehnoloogia arengut silmas pidades vaja kohandada kaitseotstarbeliste toodete tarnijate esitatavat teavet käsitlevaid nõudeid, kuna kehtivad sätted võivad mittemateriaalse tarkvara ja tehnoloogia siirde korral osutuda koormavaks. Asjakohane on tagada tarnijatele vajalik paindlikkus, et hõlbustada kaitseotstarbeliste toodete tõhusat ja tulemuslikku vedu liidus, säilitades samal ajal vastutuse, läbipaistvuse ja kontrolli. Mittemateriaalse tarkvara ja tehnoloogia siirdega seotud teabenõuete muutmise vajadust tuleb hinnata juhtumipõhiselt. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et need nõuded ei oleks tarnijate suhtes ebaproportsionaalsed. Need nõuded peaksid olema liikmesriikide kontrollieesmärkidega proportsionaalsed ja neid tuleks vajaduse korral kohandada, et oleks võimalik vedudega seotud tegevust jälgida, kehtestamata seejuures tarnijatele põhjendamatuid kohustusi.
- (13) Selleks et hõlbustada liidus ettevõtjatevahelist koostööd, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte, et muuta nende vedude loetelu, mille võib vabastada eelneva loa taotlemise kohustusest, lisades loetellu juhtumid, mille puhul on veod vajalikud ELi-siseseks koostööks. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes⁴ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et tagada delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.

⁴ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2016/512/oj.

- (14) Käesoleva direktiivi õiguslik alus nende muudatuste osas, millega muudetakse direktiivi 2009/43/EÜ, on ELi toimimise lepingu artikkel 114.
- (15) Relvastatud rünnakuid ära hoidva usutava heidutuse tagamiseks vajaliku kaitsevõime arendamiseks ning liidu julgeoleku ja strateegilise autonoomia tugevdamiseks tuleb Euroopa kaitseinvesteeringuid olulisel määral suurendada. Järkjärgulise kasutuselevõtu prognooside kohaselt küündiks järgmise nelja aasta jooksul tehtavate kaitseinvesteeringute väärtus vähemalt 800 miljardi euron; see hõlmab kulutusi, mille rahastamiseks saadakse 150 miljardit eurot nõukogu määrusega (EL) 2025/1106⁵ loodud Euroopa julgeolekumeetmete rahastamisvahendist (SAFE). Need märkimisväärsed investeeringud liikmesriikide kaitsele hõlmavad suuremahulisi riigihankeid. Selleks et tagada, et suuremate kulutustega kaasneks ka suurem suutlikkus, on asjakohane lihtsustada Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ⁶ teatavaid sätteid, millega reguleeritakse kaitseotstarbeliste ja tundlike julgeolekualaste tööde, kaupade ja teenuste riigihankeid, säilitades samal ajal kogu liitu hõlmava hästi toimiva kaitseturu. Liikmesriikidele tuleks tagada nii paindlikkus oma varude kiireks täiendamiseks kui ka võimalus seda teha jätkusuutlikul viisil ning parim viis selle eesmärgi saavutamiseks on kasutada täielikult siseturu potentsiaali. Liidus kaitsealaste hanke-eeskirjade sujuvamaks muutmine peaks tagama liikmesriikidele paindlikkuse, mida on vaja tekkivatele julgeolekuvajadustele reageerimiseks, edendades samal ajal konkurentsivõimelist ja integreeritud Euroopa kaitseturgu, mis toetab kaitsevõimet pikas perspektiivis.

⁵ Nõukogu 27. mai 2025. aasta määrus (EL) 2025/1106, millega luuakse rahastamisvahend „Euroopa julgeolekumeetmed (SAFE) Euroopa kaitsetööstuse tugevdamiseks“ (ELT L, 2025/1106, 28.5.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/1106/oj>).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).

- (16) Selleks et tagada tekkivatele julgeolekuvajadustele reageerimiseks vajalik paindlikkus, tuleb suurendada direktiiviga 2009/81/EÜ hõlmatud riigihankelepingute piirmäärasid. Kõnealuse kohandusega võimaldataks liikmesriikidel suunata ressursse esmajoones kriitilise tähtsusega riigihankelepingute tarvis ning samal ajal vähendaks see tööstuse halduskoormust väiksemate hankemenetluste puhul ning aitaks seega vähendada kõnealuste lepingutega seotud regulatiivset keerukust ja kulusid, soodustades samal ajal ka uute turuletulijate, eelkõige idu- ja kasvufirmade suuremat osalust väiksemates ja neile juurdepääsetavamates riigihangetes. Isegi kui riigihankelepingu maht kehtestatud piirmäärani ei ulatu, tuleb siiski tagada vastavus liidu õiguses sätestatud riigihangete üldpõhimõtetele, sealhulgas läbipaistvuse, mittediskrimineerimise, võrdse kohtlemise ja proportsionaalsuse põhimõtetele.
- (17) Lisaks tuleks liikmesriikidele tagada paindlikkus, mis võimaldaks saada kasu kõigist olemasolevatest riigihangetega seotud vahenditest. Selleks et tagada ostjatele rohkem võimalusi riigihangete korraldamiseks, tuleks lisada võimalus kasutada avatud hankemenetlust ja dünaamilist hankesüsteemi. Need kaks menetlust põhinevad Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2014/24/EL⁷ sätestatud menetlustel. On oluline, et dünaamilise hankesüsteemi kasutamisel peaksid ostjad võimaluse korral järgima rohkem kvaliteedi-hinna kriteeriume.

⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65). ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj>).

- (18) Liit peab hakkama viivitamata rakendama oma üldist innovatsioonisuutlikkust ja tegema märkimisväärsed investeeringud, et taastada oma konkurentsieelis ja vältida tehnoloogilise sõltuvuse tekkimist. Direktiivi 2009/81/EÜ tuleks kohandada ka selleks, et paremini toetada innovatsiooniga seotud riigihankeid, tagamaks et liikmesriikide tehtavad märkimisväärsed investeeringud oma kaitsevalmiduse suurendamisse oleksid tulevikukindlad ja tooksid pikaajalist kasu. Uuenduslike kaitselahenduste hankimise lihtsustamisega saaks liit soodustada tipptasemel tehnoloogia ja kaitsevõime arendamist, mis tähendaks lõppkokkuvõttes kaitse ümberkujundamist murrangulise innovatsiooni kaudu ning tulemuslikumaid ja vastupidavamaid kaitsesüsteeme. Et toetada paremini teadus- ja arendustegevuse ning uuenduslike lahendustega seotud riigihankeid, tuleks direktiiviga 2009/81/EÜ ette näha muudetud ja paindlikum innovatsioonipartnerluse menetlus, mis põhineb direktiivil 2014/24/EL.
- (19) Direktiiv 2009/81/EÜ sisaldab erinorme, mida kohaldatakse kriisist tingitud kiireloomulises olukorras, sealhulgas nähakse ette lühendatud tähtajad pakkumiste esitamiseks ja võimalus kasutada väljakuulutamisetähtaegade läbirääkimistega hankemenetlust. Sellega seoses on oluline rõhutada mõiste „kriis“ dünaamilist olemust, selgitamaks, et see hõlmab hädaolukordi, mis kujunevad välja pikaajaliste kriisiolukordade, sealhulgas geopoliitilise olukorra arengu tagajärjel. Direktiivi 2009/81/EÜ artikli 1 punktis 10 toodud kriisi määratluses tunnistatakse, et kriis võib kesta kauem ja aja jooksul areneda kaugemale kui kriisi põhjustanud kahjustav sündmus.

- (20) Vaja on teha rohkem ja tulemuslikumaid ühisinvesteeringuid sellistesse valdkondadesse nagu teadusuuringud, keerukate süsteemide arendamine, turustamine ja hanked, et suurendada liidu tehnoloogilist suveräänsust. Liikmesriikide ühishanked on määrava tähtsusega kaitsevõime valdkonnas tõhususe, tulemuslikkuse ja koostalitlusvõime suurendamisel ning aitavad seega tagada tugevama ja sidusama Euroopa kaitse. Tuginedes komisjoni 2019. aasta teatisele kaitse- ja julgeolekualaseid ühishankeid käsitlevate juhiste kohta⁸, on vaja kehtestada sätted, mis käsitlevad liikmesriikide ühinemist teadus- ja arendustegevusel põhinevate koostööprogrammidega pärast teadus- ja arendustegevuse etapi lõppu, elutsükli hilisemates etappides. Peale selle ja et toetada liidu rahastatavate kaitsealaste teadus- ja arendusprogrammide elutsükli hilisemaid etappe, on vaja selgitada, et liikmesriigid võivad kasutada teadus- ja arendustegevusel põhinevate koostööprogrammide suhtes kohaldatavat erandit samadel tingimustel ka rahastatavate kaitsealaste teadus- ja arendusprogrammide puhul, nagu Euroopa Kaitsefond. See tagaks vajaliku õiguskindluse ja selle, et erandi abil võimaldatav paindlikkus toetab Euroopa Kaitsefondi projektide jätkamist koostööraamistiku alusel ka pärast teadus- ja arendusetapi lõppu. Samuti selgitataks, et liikmesriigid, kes ühinevad pärast teadus- ja arendusetappi koostööprogrammi tegelike osalejatena, saavad samuti erandit kasutada.
- (21) Ühishangete täiendavaks toetamiseks ja õiguskindluse tagamiseks on vaja muuta direktiivi 2009/81/EÜ, et sätestada eri liikmesriikide ostjaid hõlmavate riigihangete eeskirjad.

⁸ Komisjoni teatis kaitse- ja julgeolekualaseid ühishankeid käsitlevate juhiste kohta (kaitse- ja julgeolekuvaldkonna riigihankeid käsitlev direktiiv 2009/81/EÜ) (ELT C 157, 8.5.2019, lk 1).

- (22) Selleks et tekkivatele julgeolekuprobleemidele oleks võimalik kiiresti ja koordineeritult reageerida, peaks ostjatel olema võimalik lubada teiste liikmesriikide samalaadsetel asutustel kehtiva raamlepinguga selle kehtivusaja jooksul ühineda isegi juhul, kui raamlepingus ei ole sellist võimalust ette nähtud, nagu on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) 2025/2643⁹. Sellega suurendatakse tulemuslikkust, välditakse menetluste dubleerimist ning tugevdatakse piiriülest koostööd ja koostoimet ning suurendatakse mastaabisäästu.
- (23) Selleks et tagada liikmesriikidele kaitsealaste riigihangete kavandamisel suurem prognoositavus ja stabiilsus, on vaja muuta raamlepinguid reguleerivaid norme. Selleks et võtta arvesse kaitsesektori eripära, on vaja pikendada raamlepingute maksimaalset võimalikku kehtivusaega kümne aastani, et võimaldada liikmesriikidel luua tööstussektoriga pikemaajalisi partnerlussuhteid ja kavandada vajalikke kaitsealaseid hankeid suurema kindlusega, tagades samal ajal, et liidu kaitsealaste hangete eeskirjad on paindlikud ja kohandatud kaitsesektori erivajadustele.

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2025. aasta määrus (EL) 2025/2643, millega luuakse Euroopa kaitsetööstuse programm (EDIP) ja meetmete raamistik kaitseotstarbeliste toodete õigeaegse kättesaadavuse ja tarnimise tagamiseks (EDIPi määrus) (ELT L, 2025/2643, 29.12.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/2643/oj>).

- (24) Direktiiv 2009/81/EÜ peaks kajastama ka Euroopa Liidu Kohtu asjakohast kohtupraktikat ja olema kooskõlas direktiivi 2014/24/EL lepingute muutmist käsitlevate sätetega. Täpsemalt tuleks raamlepingu muutmise norme kohaldada direktiivi 2009/81/EÜ puhul samamoodi, nagu seda tehakse direktiivi 2014/24/EL puhul.
- (25) Võimaluse korral peaksid ostjad struktureerima raamlepingud, dünaamilised hankesüsteemid ja innovatsioonipartnerlused viisil, mis hõlbustab VKEde osalemist, sealhulgas osadeks jagamise, proportsionaalsete valikukriteeriumide ja mittediskrimineerivate tehniliste kirjelduste kaudu, nagu kahesuguse kasutusega tehnoloogia pakkujate ning nii tsiviil- kui ka kaitsesectoris tegutsevate ettevõtjate, sealhulgas kohapealsete innovatiivsete ettevõtjate ja arenevate tööstusharudega väiksematest liikmesriikidest pärit ettevõtjate juurdepääs.
- (26) Liikmesriikide halduskoormuse vähendamiseks tuleks vähendada kaitsealaste riigihangetega seotud mõningaid statistilise aruandluse kohustusi, et riiklikud ametiasutused saaksid keskenduda oma kaitsepoliitika rakendamisele ja ressursside tõhusale kasutamisele, seadmata samas ohtu läbipaistvuse ja vastutuse põhimõtte järgimist.
- (27) Käesoleva direktiivi õiguslik alus nende muudatuste osas, millega muudetakse direktiivi 2009/81/EÜ, on ELi toimimise lepingu artikli 53 lõige 1 ning artiklid 62 ja 114.

(28) Kuna käesoleva direktiivi eesmäärke, nimelt kaitseotstarbeliste toodete ELi-sisese veo ning kaitse- ja julgeolekuvaldkonna ehitustööde, asjade ja teenuste riigihankelepingute suhtes kohaldatavate normide lihtsustamist, et tagada siseturu takistusteta toimimine, ei suuda liikmesriigid kaitseotstarbeliste vedude ja hangete piiriülese olemuse tõttu piisaval määral saavutada, küll aga saab neid paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

(29) Direktiive 2009/43/EÜ ja 2009/81/EÜ tuleks seetõttu vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1
Direktiivi 2009/43/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/43/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artiklisse 3 lisatakse järgmised punktid:

- „8. „kriis“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2009/81/EÜ* artikli 1 punktis 10 määratletud kriis;
9. „struktureeritud ELi-sisene tööstuspartnerlus“ – stabiilne ja püsiv koostöökokkulepe kahe või enama üksuse vahel, mis on asutatud eri liikmesriikides, kui need üksused kuuluvad samasse kontserni, konsortsiumi, ühissettevõttesse või muusse sarnase struktuuriga üksusesse ning tegelevad kaitseotstarbelise toote ühise projekteerimise, arendamise, tootmise, kokkupanemise, tarnimise, turustamise ja toe pakkumisega kogu selle elutsükli jooksul.

* Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta direktiiv 2009/81/EÜ, millega kooskõlastatakse teatavate kaitse- ja julgeolekuvaldkonnas ostjate poolt sõlmitavate ehitustööde ning asjade ja teenuste riigihankelepingute sõlmimise kord ja muudetakse direktiive 2004/17/EÜ ja 2004/18/EÜ (ELT L 216, 20.8.2009, lk 76, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/81/oj>).“

2) Artikli 4 lõiked 2, 3 ja 4 asendatakse järgmisega:

„2. Olenemata lõikest 1 võivad liikmesriigid vabastada kaitseotstarbeliste toodete veod kõnealuses lõikes sätestatud eelneva loa taotlemise kohustusest ühel või mitmel järgmisel juhul:

- a) tarnija või vastuvõtja on valitsusasutus või osa kaitsejõududest;
- aa) vastuvõtja on liidu institutsioon või asutus või Euroopa Kaitseagentuur;
- b) tarneid teostavad liit, NATO, Rahvusvaheline Aatomienergiaagentuur või muud valitsusvahelised organisatsioonid oma ülesannete täitmiseks;
- ba) vastuvõtja ja tarnija on artikli 9 kohaselt sertifitseeritud ettevõtjad;
- c) vedu on vajalik liikmesriikidevahelise relvastusalase koostööprogrammi rakendamiseks, sealhulgas alalise struktureeritud koostöö (PESCO), Euroopa relvastusprogrammide koostööstruktuuride (SEAP) ja Euroopa ühishuvi pakkuvate kaitseprojektide raames;
- ca) vedu on vajalik liidu kaitsetööstuse programmi raames rahastatava projekti rakendamiseks;
- cb) vedu toimub struktureeritud ELi-sisese tööstuspartnerluse raames;

- cc) vedu toimub kriisist tingitud kiireloomulises olukorras;
 - cd) veo eesmärk on abi andmine Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artikli 42 lõike 7 kohaselt;
 - d) vedu on seotud humanitaarabiga katastroofi korral või annetusega eriolukorras;
 - da) vedu on seotud ELi lepingu artikli 28 kohastest liidu meetmetest tuleneva sõjalise ja kaitseabiga, kui nõukogu teeb ühehäälsel otsusel vastavalt ELi lepingu artikli 41 lõikele 2;
 - e) vedu on vajalik parandamiseks, hooldamiseks, väljapanekuks või demonstreerimiseks või pärast neid.
3. Komisjonil on õigus võtta käesoleva direktiivi täiendamiseks kooskõlas artikliga 13a liikmesriigi taotlusel või omal algatusel vastu delegeeritud õigusakte käesoleva artikli lõike 2 muutmiseks, et hõlmata mis tahes järgmist täiendavat juhtu:
- a) vedu toimub tingimustel, mis ei mõjuta avalikku korda või avalikku julgeolekut;
 - b) eelneva loa taotlemise kohustus on pärast käesoleva direktiivi vastuvõtmist sattunud vastuolli liikmesriikide rahvusvaheliste kohustustega;

- c) vedu on vajalik artikli 1 lõikes 4 osutatud valitsustevaheliseks koostööks;
- d) vedu on vajalik ELi-siseseks koostööks.

4. Liikmesriigid tagavad, et tarnijad, kes soovivad vedada kaitseotstarbelisi tooteid nende vastavatelt territooriumidelt, võivad kasutada üldiseid veolubasid või taotleda koond- või üksikuid veolubasid vastavalt artiklitele 5, 6 ja 7. Ilma et see piiraks artikli 8 kohaldamist, ei kehtestata eeltingimusi, mis takistaksid tarnijatel kasutada üldiseid veolubasid või taotleda koond- või üksikuid veolubasid, kriteeriumide alusel, mis ei ole seotud nende suutlikkusega täita oma kohustusi veo- ja ekspordikontrolli valdkonnas.“

3) Artiklit 5 muudetakse järgmiselt:

a) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) lisatakse järgmine punkt:

„ba) vastuvõtja ja tarnija on artikli 9 kohaselt sertifitseeritud ettevõtjad;“;

ii) lisatakse järgmised punktid:

„e) loa välja andmine on nõutav vastavalt artiklile 5a;

f) loa välja andmine on nõutav vastavalt artiklile 5b.“;

iii) lisatakse järgmine lõik:

„Esimese lõigu punktis ba osutatud üldist veoluba kohaldatakse vähemalt esimese lõigu punktis b osutatud üldise veoloaga hõlmatud kaitseotstarbeliste toodete puhul.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„2a. Liikmesriigid näevad oma õigusaktides ette võimaluse kehtestada muid kui artikli 5 lõikes 2 osutatud üldisi veolube.“;

c) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Liikmesriigid, kes osalevad valitsustevahelises koostööprogrammis, nagu PESCO projektid, SEAP ja Euroopa ühishuvi pakkuvad kaitseprojektid, mis on seotud ühe või mitme kaitseotstarbelise toote arendamise, tootmise või kasutamisega, võivad anda välja üldisi veolube vedudeks teise programmis osalevasse liikmesriiki, kui need on programmi elluviimiseks vajalikud.“

4) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 5a

Load vedudeks, mis on vajalikud liidu kaitsetööstuse programmi raames rahastatava projekti rakendamiseks

1. Liikmesriigid annavad välja veolube kõikideks vedudeks, mis on vajalikud liidu kaitsetööstuse programmi raames rahastatava projekti rakendamiseks. Neid lube kohaldatakse lisas sätestatud kaitseotstarbeliste toodet suhtes ning need peaksid kehtima üksnes nende vedude puhul, mis on konkreetsete projektide rakendamiseks vajalikud.
2. Liikmesriigid võivad ette näha, et lõikes 1 osutatud lubade välja andmise süsteemi kohaldatakse ka projektide elutsükli hilisemates etappides, mis leiavad aset pärast liidu kaitsetööstuse programmi raames rahastatavaid etappe.
3. Liikmesriigid ei näe ette täiendavaid tingimusi, näiteks kaitseotstarbeliste toodete lõppkasutusega seotud sertifikaate või ekspordipiiranguid, kui liidu kaitsetööstuse programmi raames sõlmitud rahastamisleping või -kokkulepe hõlmab tingimust, et konkreetse projekti elluviimisega seotud või sellest tulenevaid kaitseotstarbelisi tooteid ei jagata ilma sellekohase loata teistega peale rahastamislepingu osaliste või asjaomase lepingu osaliste, rahastaja või ostja või vajaduse korral komisjoni, kui ta ei ole rahastaja ega ostja, ja kontrollikoja, nagu on osutatud lõikes 4.

4. Rahastamislepingus või -kokkuleppes võidakse kindlaks määrata kord, mille alusel võib konkreetse projekti elluviimisega seotud kaitseotstarbelised tooted üle anda kontrollikojale, kui osalejad, rahastajad või ostjad või vajaduse korral komisjon, kui ta ei ole rahastaja ega ostja, on õiguslikult kohustatud seda tegema.

Artikkel 5b

Struktureeritud ELi-sisese tööstuspartnerluse raames toimuvate vedude load

1. Liikmesriigid annavad välja üldiseid veolube vedudeks, mis toimuvad struktureeritud ELi-sisese tööstuspartnerluse raames.
2. Lõikes 1 osutatud lubasid kohaldatakse ka mittemateriaalse tarkvara ja tehnoloogia siiretele.“

5) Artiklisse 8 lisatakse järgmine lõige:

- „3a. Liikmesriigid tagavad käesoleva artikli nende sätete kohaldamisel, mis käsitlevad mittemateriaalse tarkvara ja tehnoloogia siiret, proportsionaalsuse põhimõtte järgimise ning väldivad eelkõige lõike 3 punktide b ja c puhul tarnijate ebaproportsionaalset aruandluskohustust.“

6) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid määravad pädevad asutused, kes korraldavad nende territooriumil asutatud selliste ettevõtjate sertifitseerimist, kes võtavad vastu või tarnivad kaitseotstarbelisi tooteid veolubade alusel, mille liikmesriigid on välja andnud vastavalt artikli 5 lõike 2 punktidele b ja ba.“;

b) lõiget 2 muudetakse järgmiselt:

i) sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„Sertifitseerimise teel kinnitatakse ettevõtja usaldusväärsust, eelkõige tema suutlikkust järgida liidu ja liikmesriikide veo- ja ekspordikontrollialaseid õigusnorme, eeskätt seoses hoolsuskohustuse meetmetega, mille alusel hinnatakse riske, mis on seotud teisest liikmesriigist veoloa alusel vastu võetud kaitseotstarbeliste toodete ekspordi ja ekspordipiirangutega. Ettevõtja usaldusväärsust hinnatakse järgmiste kriteeriumide alusel:“;

ii) punktid a ja b asendatakse järgmisega:

- „a) tõendatud kogemus kaitsealaste toodete vedude ja ekspordi valdkonnas, võttes eelkõige arvesse kohaldatavate veo- ja ekspordikontrollimeetmete, sealhulgas ekspordipiirangute järgimist ettevõtja poolt, kohtuotsuseid selles valdkonnas, lubasid toota või müüa kaitseotstarbelisi tooteid ja kogenud juhtkonda;
- b) asjakohane tööstustegevus kaitseotstarbeliste toodete valdkonnas liidus;“;

iii) punkt f asendatakse järgmisega:

- „f) punktis c osutatud kõrgema juhtkonna esindaja on andnud oma allkirja kirjeldusele ettevõttesisese nõuetele vastavuse programmi või ettevõtte veo- ja ekspordijuhtimise süsteemi kohta. Selles kirjelduses peavad olema esitatud üksikasjad, mis käsitlevad:
 - i) vedude ja ekspordi haldamiseks eraldatud organisatsioonilisi, tehnilisi ja inimressursse;
 - ii) vastutusahelat ettevõtte struktuuris;
 - iii) sisekontrolli ja aruandluskorda ning parandusmeetmeid;
 - iv) teadlikkuse tõstmist ja töötajate koolitust;

- v) füüsilisi ja tehnilisi turvameetmeid ning infoturvet;
 - vi) vedude ja ekspordi kohta peetavat arvestust ja nende jälgitavust ning
 - vii) tehingute järelevalve protsessi ja menetlusi.“;
- c) lõike 3 punktid b ja c asendatakse järgmisega:
- „b) ettevõtja nimi ja aadress;
 - c) kinnitus ettevõtja vastavuse kohta lõikes 2 osutatud tingimustele ning“;
- d) lõige 5 asendatakse järgmisega:
- „5. Pädevad asutused kontrollivad vähemalt iga kolme aasta järel, kas ettevõtja täidab lõikes 2 osutatud kriteeriume ja loa suhtes kehtivaid lõike 4 kohaseid tingimusi. Ettevõtjad annavad pädevatele asutustele viivitamata teada, kui on toimunud muutusi nende sisemises korralduses või nende kaitseotstarbeliste toodetega seotud tööstuslikus või müügitegevuses. Nendel juhtudel võivad pädevad asutused hinnata, kas ettevõtja vastab endiselt lõikes 2 osutatud kriteeriumidele.“;
- e) lõige 8 asendatakse järgmisega:
- „8. Liikmesriigid avaldavad sertifitseeritud tarnijate ja vastuvõtjate nimekirja ning ajakohastavad seda regulaarselt ja teavitavad sellest ka komisjoni, Euroopa Parlamenti ja teisi liikmesriike.

Komisjon teeb liikmesriikide poolt sertifitseeritud tarnijate ja vastuvõtjate kesksregistri kättesaadavaks oma veebisaidil.“

7) Artikkel 17 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 17

Läbivaatamine ja aruandlus

Komisjon vaatab käesoleva direktiivi rakendamise läbi hiljemalt 1. jaanuariks 2031, võttes seejuures arvesse Euroopa kaitsevalmiduse suurendamist 2030. aastaks, nagu nõudsid Euroopa Parlament ja Euroopa Ülemkogu 2025. aasta märtsis, ning esitab selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Komisjon hindab eelkõige, kas ja mil määral on käesoleva direktiivi eesmärgid saavutatud, võttes muu hulgas arvesse siseturu toimimist ja Euroopa kaitsevalmiduse suurendamise eesmärki 2030. aastaks. Oma aruandes vaatab komisjon muu hulgas läbi artiklite 5, 5a, 9–12 ja 15 rakendamise ning hindab, kuidas on käesolev direktiiv aidanud suurendada Euroopa kaitse- ja julgeolekutoodete tarnemahtu, võttes muu hulgas arvesse selle üldist kasvu ning VKEde ja keskmise turukapitalisatsiooniga ettevõtjate olukorda. Asjakohasel juhul lisatakse aruandele õigusakti ettepanek.“

Artikkel 2
Direktiivi 2009/81/EÜ muutmine

Direktiivi 2009/81/EÜ muudetakse järgmiselt.

1) Artiklit 1 muudetakse järgmiselt:

a) punktid 15 ja 16 asendatakse järgmisega:

„15) „kandidaat“ – ettevõtja, kes on taotlenud kutset osalemiseks või kes on kutsutud osalema piiratud või läbirääkimistega menetluses, konkurentidega peetavas dialoogis või innovatsioonipartnerluses;

16) „pakkuja” – ettevõtja, kes on teinud pakkumise;“;

b) lisatakse järgmised punktid:

„17a) „keskne hankimine“ – hanked ühel järgmisel kujul:

a) ostjate jaoks ette nähtud asjade või teenuste hankimine;

b) ostjate jaoks ette nähtud ehitustööde, asjade või teenuste riigihankelepingute või raamlepingute sõlmimine;

- 17b) „hangete tugiteenused“ – hankemenetlust toetav tegevus, eelkõige järgmisel kujul:
- a) tehniline taristu, et võimaldada ostjatel sõlmida ehistustööde, asjade või teenuste riigihankelepinguid või raamlepinguid;
 - b) hankemenetluse läbiviimise või korraldamise alane nõustamine või
 - c) hankemenetluse ettevalmistamine ja juhtimine asjaomase ostja nimel;“;
- c) punkt 18 asendatakse järgmisega:
- „18) „keskne ostja“ – ostja või Euroopa avalik asutus, kes korraldab kesksel hankimisel ning võib pakkuda ka hangete tugiteenuseid;“;
- d) lisatakse järgmine punkt:
- „18a) „avatud menetlus“ – menetlus, mille puhul võivad pärast hanke väljakuulutamist esitada pakkumise kõik huvitatud ettevõtjad;“;

e) lisatakse järgmine punkt:

„21a) „dünaamiline hankesüsteem“ – täielikult elektrooniline menetlus tavapäraste ostude tegemiseks, mille turul üldiselt pakutavad omadused rahuldavad ostja vajadusi;“;

f) lisatakse järgmine punkt:

„29) „hooldus“ – kõik meetmed, mis võetakse sõjalise või tundliku varustuse valmisoleku ja tegevussuutlikkuse tagamiseks, eelkõige varustuse hoidmiseks kindlaksmääratud seisukorras või selle seisukorra taastamiseks kuni selle kasutusaja lõpuni, sealhulgas meetmed, mis on seotud järgmisega: missioonivalmidus, pikk kasutusiga ja ajakohastamine, kohandamine ja eriotstarbeline kasutamine, inspekteerimine, kapitaalremont, katsetamine, remontimine, muutmine, kasutatavuse põhine liigitamine, parandamine, taastamine, uuesti ülesehitamine, taasväärtustamine, päästmine ja varuosadeks lammutamine.“

2) Artiklit 8 muudetakse järgmiselt:

a) punktis a asendatakse tekst „432 000 eurot“ tekstiga „2 000 000 eurot“;

b) punktis b asendatakse tekst „5 404 000 eurot“ tekstiga „10 000 000 eurot“.

3) Artiklit 9 muudetakse järgmiselt:

a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Riigihanke eeldatava maksumuse arvutamise meetodid“;

b) lõiget 5 muudetakse järgmiselt:

i) punktis a asendatakse tekst „alla 80 000 euro“ tekstiga „alla 360 000 euro“ ja tekst „alla 1 000 000 euro“ tekstiga „alla 1 800 000 euro“;

ii) punktis b asendatakse tekst „alla 80 000 euro“ tekstiga „alla 360 000 euro“;

c) lõige 9 asendatakse järgmisega:

„9. Raamlepingute ja dünaamiliste hankesüsteemide puhul on arvessevõetav maksumus kõigi raamlepingu või dünaamilise hankesüsteemi kogu kehtivusaja jooksul kavandatavate riigihankelepingute maksimaalne eeldatav maksumus käibemaksuta.“;

d) lisatakse järgmine lõige:

„10. Innovatsioonipartnerluste puhul on arvessevõetav maksumus kavandatava partnerluse kõigis etappides aset leidva teadus- ja arendustegevuse ning samuti kavandatava partnerluse lõpus välja töötatavate ja tarnitavate asjade, teenuste või ehitustööde maksimaalne eeldatav maksumus käibemaksuta.“

4) Artikkel 10 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 10

Kesksete ostjate sõlmitavad riigihanketingud ja raamlepingud

1. Liikmesriigid võivad sätestada, et ostjad võivad hankida ehitustöid, asju ja/või teenuseid keskselt ostjalt või keskse ostja kaudu.

Liikmesriigid võivad samuti sätestada, et ostja võib hankida ehitustöid, asju ja teenuseid, kasutades keskse ostja sõlmitud riigihanketinguid, keskse ostja hallatavat dünaamilist hankesüsteemi või kasutades artikli 29 lõike 2 teises lõigus sätestatud ulatuses raamlepingut, mille on sõlminud keskne ostja, kes korraldab kesksel hankimisel. Kui keskse ostja hallatavat dünaamilist hankesüsteemi võivad kasutada teised ostjad, tuleb seda märkida selle dünaamilise hankesüsteemi loomist käsitlevas hanketeates.

Seoses esimese ja teise lõiguga võivad liikmesriigid sätestada, et teatavad riigihanked tuleb läbi viia keskse ostja kaudu või ühe või mitme konkreetse keskse ostja kaudu.

2. Kesksest ostjalt või keskse ostja kaudu ehitustöid, asju ja/või teenuseid hankivad ostjad loetakse käesoleva direktiivi nõuded täitnuteks, kui
- a) neid nõudeid täidab keskne ostja või
 - b) kui keskne ostja ei ole ostja, vastavad tema kohaldatavad riigihankelepingu sõlmimise eeskirjad käesolevale direktiivile ja sõlmitud riigihankelepingute suhtes võib kasutada tõhusaid õiguskaitsevahendeid, mis on võrreldavad IV jaotises ette nähtutega.

Lisaks loetakse ostja oma käesolevast direktiivist tulenevad kohustused täitnuks, kui ta hangib ehitustöid, asju või teenuseid, kasutades keskse ostja sõlmitud riigihankelepinguid, keskse ostja hallatavat dünaamilist hankesüsteemi või kasutades artikli 29 lõike 2 teises lõigus sätestatud ulatuses raamlepingut, mille on sõlminud keskne ostja.

Asjaomane ostja vastutab siiski käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest seoses tegevusega, mille ta viib läbi ise, eelkõige:

- a) riigihankelepingu sõlmimine keskse ostja hallatava dünaamilise hankesüsteemi alusel;

- b) minikonkursi korraldamine keskse ostja sõlmitud raamlepingu alusel;
 - c) vastavalt artikli 29 lõikele 4 selle kindlaks määramine, milline raamlepingu osaliseks olev ettevõtja täidab asjaomast ülesannet keskse ostja sõlmitud raamlepingu alusel.
3. Ostjad võivad sõlmida keskse ostjaga teenuste riigihankelepingu keskse hankimise korraldamiseks, kasutamata käesolevas direktiivis ette nähtud menetlusi.

Sellised teenuste riigihankelepingud võivad hõlmata ka hangete tugiteenuste osutamist.“

5) Lisatakse järgmised artiklid:

„Artikkel 10a

Eri liikmesriikide ostjaid hõlmavad riigihanked

1. Eri liikmesriikide ostjad võivad kooskõlas käesoleva artikliga tegutseda riigihankelepingute sõlmimisel ühiselt.

Ostjad ei kasuta käesoleva artikli sätteid selleks, et vältida kohustuslike avaliku õiguse sätete kohaldamist kooskõlas liidu õigusega, mida nad peavad kohaldama oma liikmesriigis.

2. Liikmesriik ei keela oma ostjatel kasutada muus liikmesriigis asuvate kesksete ostjate korraldatavat keskset hankimist ega korraldada keskset hankimist muus liikmesriigis asuvatele ostjatele.

Liikmesriigid võivad muus kui ostja liikmesriigis asuva keskse ostja korraldatava keskse hankimise suhtes täpsustada, et nende ostjad võivad kasutada üksnes kas artikli 1 punkti 17a alapunktis a või alapunktis b osutatud keskset hankimist.

3. Keskse hankimise korraldamine teises liikmesriigis asuva keskse ostja poolt peab toimuma selle liikmesriigi siseriiklike sätete kohaselt, kus asub asjaomane keskne ostja. Seda nõuet ei kohaldata Euroopa avalike asutuste suhtes.

Selle liikmesriigi siseriiklikke sätteid, kus asub keskne hankija, kohaldatakse ka järgmise suhtes:

- a) riigihankelepingu sõlmimine dünaamilise hankesüsteemi alusel;
- b) hankemenetluse taasavamine raamlepingu alusel ning
- c) selle kindlaksmääramine, milline raamlepingu osaliseks olev ettevõtja täidab asjaomast ülesannet juhul, kui raamleping on sõlmitud mitme ettevõtjaga ilma uut konkurssi korraldamata.

4. Mitu eri liikmesriikide ostjat võivad ühiselt sõlmida riigihankelepinguid, sõlmida raamlepinguid ja hallata dunaamilist hankesüsteemi. Nad võivad samuti artikli 29 lõike 2 teises lõigus kindlaks määratud ulatuses sõlmida riigihankelepinguid raamlepingu või dunaamilise hankesüsteemi alusel.

Kui vajalikke elemente ei reguleerita asjaomaste liikmesriikide vahel sõlmitud rahvusvahelise lepinguga, sõlmivad osalevad ostjad lepingu, milles määratakse kindlaks järgmine:

- a) poolte vastutusvaldkonnad ja asjakohased kohaldatavad siseriiklikud sätted;
- b) hankemenetluse sisemine korraldus, sealhulgas menetluse haldamine, hangitavate ehitustööde, asjade või teenuste jaotamine ning riigihankelepingute sõlmimine.

Osalev ostja loetakse oma käesoleva direktiivi kohased kohustused täitnuks, kui ta hangib ehitustöid, asju või teenuseid hankemenetluse eest vastutavalt ostjalt.

Punktis a osutatud vastutusvaldkondade ja kohaldatava siseriikliku õiguse kindlaksmääramisel võivad osalevad ostjad jagada konkreetsed vastutusvaldkonnad omavahel ning määrata kindlaks vastavate liikmesriikide siseriikliku õiguse kohaldatavad sätted. Vastutuse jaotust ja sellest tulenevalt kohaldatavat siseriiklikku õigust mainitakse ühiselt sõlmitud riigihankelepingute hankedokumentides.

5. Kui mitu eri liikmesriikide ostjat on liidu õiguse alusel asutanud ühise juriidilise isiku, lepivad osalevad ostjad ühise juriidilise isiku pädeva organi otsusega kokku, et kohaldatakse ühe järgmise liikmesriigi siseriiklikke hanke-eeskirju:
- a) selle liikmesriigi siseriiklike sätete kohased eeskirjad, kus on ühise juriidilise isiku registrijärgne asukoht;
 - b) selle liikmesriigi siseriiklike sätete kohased eeskirjad, kus ühine juriidiline isik tegutseb.

Esimeses lõigus osutatud kokkulepet võib kohaldada tähtajatult, kui nii on sätestatud ühise juriidilise isiku asutamisaktis, või teatava ajavahemiku jooksul või teatavat tüüpi riigihankelepingute suhtes või ühe või mitme sõlmitud üksiku riigihankelepingu suhtes.

Artikkel 10b

Ajutised ühishanked

1. Kaks või rohkem ostjat võivad otsustada viia teatavad hanked läbi ühiselt.

2. Kui kogu hankemenetlus viiakse läbi ühiselt kõigi asjaomaste ostjate nimel ja eest, on nad ühiselt vastutavad oma käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest. See kehtib ka juhtudel, kui menetlust juhib üks ostja, tegutsedes enda nimel ja teiste asjaomaste ostjate nimel.

Kui kõigi ostjate nimel ja eest ei viida läbi kogu hankemenetlust, vastutavad nad ühiselt ainult nende menetluse osade eest, mis viiakse läbi ühiselt. Iga ostja vastutab ainuisikuliselt oma käesolevast direktiivist tulenevate kohustuste täitmise eest seoses menetluse osadega, mille ta viib läbi enda nimel ja enda eest.“

6) Artikli 13 punktid c ja d asendatakse järgmisega:

- „c) riigihankelepingud, mis sõlmitakse uurimis- ja arendustegevusel põhineva koostööprogrammi raames, mida viivad ühiselt läbi vähemalt kaks liikmesriiki, et töötada välja uus toode või ajakohastused, mis toovad kaasa olemasoleva toote olulised muutused või olulised täiustused, ja vajaduse korral selle toote kogu elutsükli või selle osade hilisemate etappide puhul.

Kui liikmesriik saab pärast koostööprogrammi uurimis- ja arendusetapi lõppu selle programmi täisliikmeks, kohaldatakse toote elutsükli hilisemate etappide puhul käesolevat artiklit ühineva liikmesriigi suhtes. Liidu institutsioonide või asutuste hallatav teadus- ja arendusprojekt, mida rakendatakse kooskõlas liidu reeglitega ja mida rahastatakse liidu eelarvest, kujutab endast koostööprogrammi, mida viivad ühiselt ellu vähemalt kaks liikmesriiki ja mida võib jätkata teadus- ja arendusetapile järgnevates etappides; viimasel juhul võib jätkuprogrammi raames sõlmitud riigihankelepingute suhtes samuti kohaldada käesoleva artikli kohast erandit;

- d) kolmandas riigis sõlmitud riigihankelepingud, sealhulgas tsiviilostude lepingud, mida täidetakse, kui väed paigutatakse või saadetakse õppustele väljapoole liidu territooriumi, kui operatiivvajaduste tõttu tuleb need sõlmida operatsioonide piirkonnas asuvate ettevõtjatega;“.

7) Artikli 25 teine ja kolmas lõik asendatakse järgmisega:

„Riigihankelepingute sõlmimisel võivad ostjad kasutada avatud menetlust, piiratud menetlust või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetlust.

Artiklis 27 või 27a osutatud asjaoludel võivad ostjad riigihankelepingute sõlmimiseks kasutada konkurentidega peetavat dialoogi või innovatsioonipartnerlust.“

8) Artikli 27 lõige 1 asendatakse järgmisega:

- „1. Eriti keeruliste riigihankelepingute puhul võivad liikmesriigid sätestada, et ostja võib kasutada konkurentidega peetavat dialoogi käesoleva artikliga ettenähtud korras, kui avatud menetlus, piiratud menetlus või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetlus ei võimalda ostja arvates riigihankelepingut sõlmida.

Riigihankeleping sõlmitakse majanduslikult soodsaima pakkumise alusel, mis on lepingu sõlmimise ainus kriteerium.“

9) Lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 27a

Innovatsioonipartnerlus

1. Iga ettevõtja võib esitada hanketeate peale innovatsioonipartnerluses osalemise taotluse, esitades kvalitatiivse valiku tegemiseks ostja poolt nõutava teabe.

Ostja määrab hankedokumentides kindlaks vajaduse selliste innovatiivsete toodete, teenuste või ehitustööde järele, mida ei ole võimalik rahuldada turul juba olemasolevate toodete, teenuste või ehitustööde ostmisega. Samuti osutab ta, milliste selle kirjelduse elementide näol on tegu miinimumnõuetega, millele kõik pakkumised peavad vastama. Esitatud teave peab olema piisavalt täpne, et võimaldada ettevõtjatel kindlaks teha nõutava lahenduse olemus ja ulatus ning otsustada, kas esitada hankemenetluses osalemise taotlus.

Ostja võib teha otsuse luua innovatsioonipartnerlus ühe või mitme partneriga, kes tegelevad eraldi uurimis- ja arendustegevusega.

Osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on 30 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast. Ostja hindab ettevõtjate esitatud teavet ja kutsub sobivad kandidaadid menetluses osalema. Ostja võib menetluses osalema kutsutavate sobivate kandidaatide arvu piirata. Riigihankeleping sõlmitakse kooskõlas artikliga 47 parima hinna ja kvaliteedi suhte alusel, mis on pakkumiste hindamise ainus kriteerium.

2. Innovatsioonipartnerluse eesmärk on uuenduslike toodete, teenuste või ehitustööde väljatöötamine ning selle tulemusena saadud asjade, teenuste või ehitustööde hilisem ostmine, tingimusel et need on ostjate ja osalejate vahel kokku lepitud kvaliteedi ja hinnaga.

Innovatsioonipartnerlus ehitatakse üles järjestikuste etappidena, lähtudes teadusuuringute ja innovatsiooniprotsessi osadest, mis võib hõlmata ka toodete tootmist, teenuste osutamist või ehitustööde tegemist. Innovatsioonipartnerlusega kehtestatakse partnerite saavutatavad vahe-eesmärgid ning nähakse ette tasu maksmine sobivate osamaksetena.

Nende eesmärkide alusel võib ostja teha pärast igat etappi otsuse lõpetada innovatsioonipartnerlus või, kui innovatsioonipartnerlus on loodud mitme partneriga, vähendada partnerite arvu üksikute lepingute lõpetamise teel, tingimusel et ostja on hankedokumentides ette näinud sellised võimalused ja nende kasutamise tingimused.

3. Kui käesolevas artiklis ei ole sätestatud teisiti, peab ostja pakkujatega läbirääkimisi talle esitatud esialgsete ja kõigi järgnevate pakkumiste, välja arvatud lõplike pakkumiste üle, et parandada nende sisu.

Läbirääkimisi ei peeta miinimumnõuete ning pakkumiste hindamise kriteeriumide üle.

4. Läbirääkimiste ajal tagavad ostjad kõigi pakkujate võrdse kohtlemise ja ausa konkurentsi. Seetõttu ei avalda nad teavet diskrimineerival viisil, mis võib anda mõnele pakkujale teiste ees eelise. Nad teavitavad kõiki pakkujaid, kelle pakkumisi ei ole lõike 5 kohaselt kõrvale jäetud, kirjalikult kõigist tehnilises kirjelduses või muudes hankedokumentides tehtud muudatustest. Pärast kõnealuste muudatuste tegemist annavad ostjad pakkujatele piisavalt aega, et vajaduse korral pakkumisi muuta ja uuesti esitada.

Kooskõlas artikliga 6 ei avalda ostjad teistele läbirääkimistel osalejatele kandidaadi või pakkuja esitatud konfidentsiaalsel teavet ilma kandidaadi või pakkuja nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise konfidentsiaalsuse nõudest loobumisenä, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetse teabe kavandatavale edastamisele.

5. Innovatsioonipartnerluse menetluste jooksul võivad läbirääkimised toimuda järjestikuste etappidena, et vähendada läbirääkimistel arutatavate pakkumiste arvu, kohaldades hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või muus hankedokumendis esitatud pakkumiste hindamise kriteeriume. Ostja näitab hanketeates, huvi kinnitamise ettepanekus või muus hankedokumendis ära, kas ta kavatseb seda võimalust kasutada. Enne käimasoleva etapi lõppu võib ostja määrata kindlaks pakkumiste hindamise kriteeriumid ja maksimaalse kulusumma, mida kasutatakse järgmises etapis osalevate pakkumiste valimiseks. Kõnealused hindamiskriteeriumid ja maksimaalne kulusumma peavad olema proportsionaalsed käimasoleva etapi oodatavate tulemustega ja innovatsioonipartnerluse eesmärkidega. Kui eelmises etapis kõrvale jäetud pakkuja muutub hindamiskriteeriumidest ja maksimaalsest kulusummast tulenevalt järgmises etapis tingimustele vastavaks, kutsutakse ta osalema järgmises etapis.
6. Taotlejate vahel valikut tehes kohaldavad ostjad eelkõige kriteeriume, mis puudutavad kandidaatide suutlikkust teadus- ja arendustegevuse ning innovatiivsete lahenduste väljatöötamise ja rakendamise valdkonnas.

Ainult sellised ettevõtjad, kellele ostja on esitatud nõutava teabe hindamise põhjal kutse saatnud, võivad esitada teadus- ja arendusprojekte eesmärgiga rahuldada ostja kindlaks määratud vajadusi, mida ei ole võimalik rahuldada olemasolevate lahenduste abil.

Ostja määratleb hankedokumentides intellektuaalomandi õiguste suhtes kohaldatava korra. Mitme partneriga loodud innovatsioonipartnerluse puhul ei avalda ostja kooskõlas artikliga 6 teistele partneritele pakutud lahendusi ega muud konfidentsiaalset teavet, mille partner on partnerluse raames edastanud, ilma asjaomase partneri nõusolekuta. Sellist nõusolekut ei saa anda üldise konfidentsiaalsuse nõudest loobumisenä, vaid selle andmisel tuleb osutada konkreetse teabe kavandatavale edastamisele.

7. Ostja tagab, et partnerluse struktuur ning eelkõige selle eri etappide kestus ja maksumus peegeldavad kavandatava lahenduse uuenduslikkust ning turul seni kättesaamatu innovatiivse lahenduse väljatöötamiseks vajalike teadusuuringute ja innovatsioonitegevuse etappe. Hangitavate asjade, teenuste ja ehitustööde eeldatav maksumus ei tohi olla ebaproportsionaalne võrreldes nende väljatöötamiseks tehtavate investeeringutega.“

10) Artiklit 28 muudetakse järgmiselt:

a) punkt 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ehitustööde riigihankelepingute, asjade riigihankelepingute ja teenuste riigihankelepingute puhul:

- a) kui avatud menetluse, piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse raames ei ole esitatud ühtki pakkumist või nõuetele vastavat pakkumist või ühtki osalemistaotlust, tingimusel et riigihankelepingu algtingimusi sellega oluliselt ei muudeta ja komisjonile esitatakse tema taotlusel aruanne;
- b) kui avatud menetluse, piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse raames esitatud pakkumised ei vasta nõuetele või kui pakkumised ei ole kooskõlas artiklitele 5, 19, 21–24 ning II jaotise VII peatükile vastavate siseriiklike sätetega, tingimusel et
- i) riigihankelepingu algtingimusi ei muudeta sellega oluliselt ning

- ii) läbirääkimistega menetlusse kaasatakse kõik ja ainult sellised pakkujad, kes vastavad artiklite 39–46 kriteeriumidele ning kes esitasid algse avatud menetluse, piiratud menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse raames pakkumismenetluse vorminõuetele vastavad pakkumised;
- c) kui kriisist tingitud kiireloomulisus ei võimalda järgida avatud menetluses, piiratud menetlustes või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluses nõutavaid tähtaegu, sealhulgas artikli 33 lõikes 7 nimetatud lühendatud tähtaegu. See võib kehtida näiteks artikli 23 teise lõigu punktis d osutatud juhul;
- d) äärmise vajaduse korral, kui ootamatute sündmuste tagajärjel tekkinud kiireloomulise olukorra tõttu, mida asjaomased ostjad ei saanud ette näha, ei ole võimalik avatud menetluse, piiratud menetluse või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse tähtajast, sealhulgas artikli 33 lõikes 7 osutatud lühendatud tähtajast kinni pidada. Kiireloomulise olukorra põhjendamiseks esitatavad asjaolud ei tohi mingil juhul johtuda ostjatest;

- e) kui tehnilistel või ainuõiguste kaitsega seotud põhjustel saab riigihankelepingu sõlmida ainult ühe konkreetse ettevõtjaga.“;
- b) punkti 4 alapunkt b asendatakse järgmisega:
 - „b) uute ehitustööde või teenuste puhul, mis seisnevad samalaadsete ehitustööde või teenuste kordamises, mille kohta sama ostja on ettevõtjaga esialgse riigihankelepingu sõlminud, tingimusel et need ehitustööd või teenused vastavad avatud menetluse, piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi või innovatsioonipartnerluse alusel sõlmitud esialgse riigihankelepingu objektiks olevale põhiprojektile.

Niipea, kui esialgne projekt on pakkumisele üles seatud, teatatakse kõnealuse menetluse kasutamise võimalusest ning ostjad võtavad artikli 8 kohaldamisel arvesse järgnevate ehitustööde või teenuste eeldatavat kogumaksumust.

Seda menetlust võib kasutada üksnes seitsme aasta jooksul pärast esialgse riigihankelepingu sõlmimist, välja arvatud erandjuhtudel, mis määratakse kindlaks, arvestades toodete, seadmete või süsteemide eeldatavat kasutusiga ning tehnilisi probleeme, mida tarnija vahetamine võiks põhjustada.“;

c) punkt 5 asendatakse järgmisega:

„5. Riigihanketingute puhul, mis on seotud liikmesriigi välismaal tegutsevate või tegutsema asuvate relva- või julgeolekujõudude õhu- või meretranspordi teenustega, juhul kui ostja peab hankima selliseid teenuseid ettevõtjatelt, kes tagavad oma pakkumise kehtivuse nii lühikeseks perioodiks, et avatud menetluse, piiratud menetluse või väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse tähtajast, sealhulgas artikli 33 lõikes 7 osutatud lühendatud tähtajast ei ole võimalik kinni pidada.“

11) Artikli 29 lõike 2 neljas lõik asendatakse järgmisega:

„Raamlepingu kehtivusaeg ei tohi ületada kümmet aastat, välja arvatud erandjuhtudel, mis määratakse kindlaks, arvestades toodete, seadmete või süsteemide eeldatavat kasutust ning tehnilisi probleeme, mida tarnija vahetamine võiks põhjustada.“

- 12) II jaotise V peatükki lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 29a

Dünaamilised hankesüsteemid

1. Üldkasutatavate toodete puhul, mis sellisel kujul, nagu neid üldiselt turul pakutakse, vastavad ostja nõuetele, võivad ostjad kasutada dünaamilist hankesüsteemi.
Dünaamiline hankesüsteem on täielikult elektrooniliselt hallatav protsess ja see on hankesüsteemi kasutusajal avatud kõigile kvalifitseerimise tingimustele vastavatele ettevõtjatele. Selle võib jagada toodete, ehitustööde või teenuste kategooriateks, mis määratletakse objektiivselt asjaomase kategooria raames läbi viidava riigihanke omaduste alusel. Selliseks omaduseks võib muu hulgas olla edaspidi sõlmitavate konkreetsete riigihankelepingute maksimaalne maksumus või konkreetne geograafiline ala, kus edaspidi sõlmitavad konkreetsed riigihankelepingud tuleb täita.
2. Hangete tegemiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel järgivad ostjad piiratud hankemenetluse eeskirju. Süsteemiga võivad liituda kõik kvalifitseerimise tingimustele vastavad kandidaadid, kelle arvu artikli 38 lõike 3 alusel ei piirata. Kui ostjad on süsteemi jaotanud käesoleva artikli lõike 1 kohaselt asjade, ehitustööde või teenuste kategooriateks, määravad nad iga kategooria puhul kohaldatavad kvalifitseerimise tingimused.

Olenemata artiklist 33 kohaldatakse järgmisi tähtaegu:

- a) osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg on 30 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast . Osalemistaotluste laekumise suhtes ei kohaldata muid täiendavaid tähtaegu, kui pakkumise esitamise ettepanek esimese konkreetse riigihankelepingu sõlmimiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel on juba esitatud;
 - b) pakkumiste laekumise miinimumtähtaeg on vähemalt kümme päeva alates pakkumise esitamise ettepaneku saatmise kuupäevast.
3. Kogu dünaamilise hankesüsteemiga seotud teabevahetus toimub ainult elektrooniliste vahendite abil.
4. Dünaamilise hankesüsteemi alusel riigihankepinguid sõlmides peavad ostjad:
- a) hanget välja kuulutades selgelt märkima, et kasutusel on dünaamiline hankesüsteem;
 - b) osutama hankedokumentides vähemalt kõnealuse süsteemi alusel kavandatavate riigihangete olemusele ja hinnangulisele kogusele, samuti vajalikule teabele dünaamilise hankesüsteemi ja selle toimimisviisi, kasutatavate elektrooniliste seadmete ning ühenduse tehnilise korralduse ja kirjelduste kohta;

- c) osutama asjade, ehitustööde või teenuste kategooriateks jagamisele, kui seda tehakse, ning neid määratlevatele omadustele;
 - d) võimaldama hankedokumentidele piiramatut ja täielikku otsest juurdepääsu kogu süsteemi kehtivusaja jooksul.
5. Ostjad võimaldavad kõigil ettevõtjatel kogu dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja jooksul esitada taotlusi süsteemiga liitumiseks lõikes 2 sätestatud tingimuste kohaselt. Ostjad annavad taotlustele kvalifitseerimise tingimuste alusel hinnangu kümne tööpäeva jooksul alates taotluste laekumisest. Seda tähtaega võib põhjendatud üksikjuhtudel pikendada 15 tööpäevani, eelkõige tulenevalt vajadusest vaadata läbi täiendavaid dokumente või muul viisil kontrollida vastavust kvalifitseerimise tingimustele.

Olenemata esimesest lõigust võib ostja seni, kuni pakkumise esitamise ettepanek esimese konkreetse riigihankelepingu sõlmimiseks dünaamilise hankesüsteemi alusel ei ole veel esitatud, pikendada hindamisperioodi, tingimusel et pikendatud hindamisperioodi jooksul ei esitata pakkumise esitamise ettepanekut. Ostja peab hankedokumentides märkima, kui pikk on pikendatud periood, mida ta kavatseb kohaldada.

Ostja annab asjaomasele ettevõtjale esimesel võimalusel teada, kas tal lubatakse dünaamilise hankesüsteemiga liituda, ja esitab taotluse korral selle põhjused.

6. Dünaamilise hankesüsteemi alusel toimuva iga konkreetse riigihanke puhul teeb ostja kõigile liitumiseks loa saanud osalejatele artikli 34 kohaselt ettepaneku esitada pakkumine. Kui dünaamiline hankesüsteem on jaotatud ehitustööde, asjade või teenuste kategooriateks, teeb ostja konkreetsele asjaomasele riigihankele vastava kategooriaga liitumiseks loa saanud osalejatele ettepaneku esitada pakkumine.

Riigihankaleping sõlmitakse pakkujaga, kes on esitanud artikli 47 kohaselt dünaamilise hankesüsteemi hanketeates esitatud pakkumiste hindamise kriteeriumite alusel parima pakkumise. Vajaduse korral sõnastatakse need kriteeriumid pakkumise esitamise ettepanekus täpsemalt .

7. Ostja teatab riigihanget välja kuulutades dünaamilise hankesüsteemi kehtivusaja. Ta teavitab komisjoni kehtivusaja mis tahes muutusest, kasutades järgmisi standardvorme:
- a) dünaamilise hankesüsteemi esialgseks väljakuulutamiseks kasutatud vorm, kui kehtivusaega muudetakse süsteemi kehtivust lõpetamata;
 - b) artikli 30 lõike 3 kohane riigihankalepingu sõlmimise teade, kui süsteemi kehtivus lõpetatakse.

8. Ostjad võivad dünaamilise hankesüsteemi kogu kehtivusaja jooksul nõuda liitumiseks loa saanud osalejatelt kvalitatiivse kvalifitseerimise tingimustega seotud piisavate tõendite esitamist.
9. Enne dünaamilise hankesüsteemi kehtivuse algust ega selle ajal ei tohi nõuda tasu neilt ettevõtjatelt, kes dünaamilise hankesüsteemi vastu huvi tunnevad või selles osalevad.“

13) Artiklit 30 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Ostjad, kes kavatsevad sõlmida riigihankelepingu või raamlepingu, kasutades selleks avatud menetlust, piiratud menetlust, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetlust, konkurentidega peetavat dialoogi või innovatsioonipartnerlust, teatavad sellest hanketeatega.“;

b) lisatakse järgmine lõige:

„2a. Dünaamilisel hankesüsteemil põhineva riigihankelepingu sõlmimise puhul saadab ostja riigihankelepingu sõlmimise teate 30 päeva jooksul pärast riigihankelepingu sõlmimist. Ta võib selliseid teateid kvartalite kaupa rühmitada. Sel juhul edastab ta selliselt rühmitatud teated 30 päeva jooksul pärast iga kvartali lõppu.“

14) Artiklit 33 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi ja innovatsioonipartnerluse kasutamise puhul on osalemistaotluste laekumise miinimumtähtaeg 37 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast.

Piiratud menetluse puhul on pakkumiste laekumise miinimumtähtaeg 40 päeva alates kutse saatmise kuupäevast ning avatud menetluse puhul on pakkumiste laekumise miinimumtähtaeg 35 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast.“;

b) lõige 7 asendatakse järgmisega:

„7. Avatud menetluse, piiratud menetluse ja väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse puhul, kui asja kiireloomulisuse tõttu on käesolevas artiklis sätestatud miinimumtähtaegadest võimatu kinni pidada, võivad ostjad määrata:

- a) osalemistaotluste laekumise tähtaja, mis ei tohi olla lühem kui 15 päeva alates hanketeate lähetuskuupäevast või lühem kui 10 päeva, kui teade edastatakse elektrooniliselt VI lisa punktis 3 sätestatud teabedastusvormi ja -korra kohaselt;

- b) piiratud menetluste puhul pakkumiste laekumistähtaja, mis ei tohi olla lühem kui 10 päeva alates pakkumiskutse esitamise kuupäevast, ning
- c) avatud menetluste puhul pakkumiste laekumistähtaja, mis ei tohi olla lühem kui 15 päeva alates hanketeate saatmise kuupäevast või lühem kui 10 päeva, kui teade edastatakse elektrooniliselt VI lisa punktis 3 sätestatud teabedastusvormi ja -korra kohaselt.“

15) Artikli 34 lõige 1 asendatakse järgmisega:

- „1. Piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetavate dialoogide ja innovatsioonipartnerluse puhul teevad ostjad kõigile väljavalitud kandidaatidele samal ajal kirjaliku ettepaneku esitada oma pakkumised või, kui tegu on konkurentidega peetavate dialoogidega, osaleda läbirääkimistel, või, kui tegu on innovatsioonipartnerlusega, osaleda.“

16) Artiklit 35 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Ostjad teavitavad kandidaate ja pakkujaid võimalikult kiiresti riigihankelepingu sõlmimise, raamlepingu sõlmimise või dünaamilise hankesüsteemiga liitumise lubamise kohta tehtud otsusest, sealhulgas põhjustest, miks otsustati mitte sõlmida riigihankelepingut või raamlepingut, mille kohta on esitatud hankekuulutus, või alustada menetlust uuesti või mitte kasutada dünaamilist hankesüsteemi; kõnealune teave esitatakse kirjalikult ostjale esitatud taotluse põhjal.“;

b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

„3. Ostjad võivad siiski otsustada jätta avaldamata teatavad lõikes 1 osutatud andmed seoses riigihankelepingu või raamlepingu sõlmimisega või dünaamilise hankesüsteemiga liitumise lubamisega, kui selliste andmete avaldamine takistaks õigusaktide rakendamist, oleks muul viisil vastuolus üldiste huvidega, eelkõige kaitse- ja julgeolekuhuvidega, või kahjustaks era- või avalik-õiguslike ettevõtjate õigustatud ärihuve või nendevahelist ausat konkurentsi.“

17) Artiklit 38 muudetakse järgmiselt:

a) lõike 3 sissejuhatav osa asendatakse järgmisega:

„3. Piiratud menetluse, väljakuulutamisega läbirääkimistega menetluse, konkurentidega peetava dialoogi ja innovatsioonipartnerluse puhul võivad ostjad piirata nõuetele vastavate kandidaatide arvu, kellele nad teevad ettepaneku esitada pakkumine või osaleda dialoogis või, kui tegu on innovatsioonipartnerlusega, kellele teevad ettepaneku osaleda. Sel juhul:“;

b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Ostja, kes otsustab vähendada läbirääkimise protsessi võetavate pakkumiste arvu ja arutlusele võetavate lahenduste arvu artikli 26 lõike 3, artikli 27 lõike 4 ning artikli 27a lõigete 2 ja 5 kohaselt, kohaldab hanketeates või lepingudokumentides märgitud pakkumiste hindamise kriteeriume. Lõppetapis alles jääv arv peab tagama tõelise konkurentsi, kui on olemas piisav arv lahendusi või nõuetele vastavaid kandidaate.“

18) Artiklisse 42 lisatakse järgmine lõige:

„7. Seoses ehitustööde ja teenuste riigihankelepingutega ning asjade riigihankelepingutega ette nähtud kohaletoomis- ja paigaldamistoimingutega võib ostja nõuda, et teatavaid olulisi ülesandeid täidaks pakkuja ise või kui pakkumise esitab artikli 5 lõike 2 kohane ettevõtjate rühm, siis selle rühma liige.“

19) II jaotise VII peatüki 3. jakku lisatakse järgmine artikkel:

„Artikkel 49a

Riigihankelepingute muutmine nende kehtivusajal

1. Riigihankelepinguid ja raamlepinguid võib ilma käesoleva direktiivi kohaselt uut hankemenetlust korraldamata muuta järgmistel juhtudel:
 - a) kui muudatused, sõltumata nende rahalisest väärtusest, olid esialgsetes hankedokumentides ette nähtud selgete, täpsete ja ühemõtteliste läbivaatamisklauslitega, mis võivad hõlmata hinna läbivaatamise klausleid või võimalusi. Sellistes klauslites märgitakse võimalike muudatuste või võimaluste ulatus ja olemus ning ka tingimused, mille korral neid võib kasutada. Nendega ei nähta ette muudatusi, millega muudetak스 riigihankelepingu või raamlepingu üldist olemust;
 - b) kui algne töövõtja osutab täiendavaid ehitustöid või -teenuseid või tarnib täiendavalt asju, mis on muutunud vajalikuks ning mida esialgne riigihange ei sisaldanud, juhul kui töövõtja vahetamine:
 - i) ei ole majanduslikel või tehnilistel põhjustel võimalik, kuna need ei ole omavahel vahetatavad või koostoimivad olemasolevate seadmete, teenuste või rajatistega, mis tarniti või osutati esialgse riigihanke raames, ning
 - ii) põhjustaks ostjale olulist ebamugavust või topeltkulusid.

Siiski ei või maksumuse suurenemine ületada 50 % esialgse riigihankalepingu maksumusest. Mitme järjestikuse muudatuse korral kohaldatakse kõnealust piirangut iga muudatuse maksumuse suhtes. Selliseid järjestikusi muudatusi ei tohi teha selleks, et käesoleva direktiivi kohaldamisest kõrvale hoida;

- c) kui on täidetud kõik järgmised tingimused:
 - i) muudatuse vajadus tuleneb olukorrast, mida hoolas ostja ei saanud ette näha;
 - ii) muudatusega ei muudeta riigihankalepingu üldist olemust ning
 - iii) mis tahes maksumuse suurenemine ei ületa 50 % esialgse riigihankalepingu või raamlepingu maksumusest. Mitme järjestikuse muudatuse korral kohaldatakse kõnealust piirangut iga muudatuse maksumuse suhtes. Selliseid järjestikusi muudatusi ei tohi teha selleks, et käesoleva direktiivi kohaldamisest kõrvale hoida;
- d) kui uus töövõtja asendab töövõtjat, kellega ostja algselt riigihankalepingu sõlmis, ühel järgmisel põhjusel:
 - i) ühemõtteline läbivaatamisklausel või -võimalus kooskõlas punktiga a;

- ii) algse töövõtja täielik või osaline asendamine, tulenevalt ettevõtte restruktureerimisest, sealhulgas ülevõtmisest, ühinemisest, omandamisest või maksejõuetuks muutumisest, teise algseid kvalitatiivseid kvalifitseerimise tingimusi täitva ettevõtjaga, kui sellega ei kaasne muid olulisi riigihankelepingu muudatusi ning selle eesmärk ei ole käesoleva direktiivi kohaldamisest kõrvale hoida, või
 - iii) ostja täidab ise peatöövõtja kohustusi alltöövõtjate ees, kui see võimalus on siseriiklikus õiguses artikli 21 kohaselt ette nähtud;
- e) kui muudatused ei ole sõltumata oma maksumusest lõike 4 tähenduses olulised.

Ostjad, kes on riigihankelepingut muutnud käesoleva lõike punktides b ja c osutatud juhtudel, avaldavad *Euroopa Liidu Teatajas* sellekohase teate. Teade peab sisaldama *mutatis mutandis* riigihankelepingu sõlmimise teates nõutavat teavet.

2. Lisaks ja ilma et oleks vaja kontrollida, kas lõike 4 punktides a–d sätestatud tingimused on täidetud, võib riigihankelepinguid ilma käesoleva direktiivi kohaselt uut hankemenetlust korraldamata muuta, kui muudatuse väärtus on väiksem mõlemast järgmisest väärtusest:

- a) artiklis 8 sätestatud piirmäärad ning

- b) 10 % algse riigihankelepingu maksumusest teenuste ja asjade riigihankelepingute puhul ning alla 15 % algse hanklepingu maksumusest ehitustööde riigihankelepingute puhul.

Siiski ei või muudatusega muuta riigihankelepingu või raamlepingu üldist olemust.

Kui tehakse mitu järjestikust muudatust, hinnatakse kõnealust maksumust järjestikuste muudatuste kumulatiivse netomaksumuse alusel.

- 3. Lõike 1 punktides b ja c ning lõikes 2 nimetatud maksumuse arvutamisel on kontrollväärtuseks uuendatud maksumus, kui riigihankeleping sisaldab indekseerimisklauslit.
- 4. Riigihankelepingu või raamlepingu kehtivusajal tehtud muudatust käsitatakse lõike 1 punkti e tähenduses olulisena, kui sellega muutub riigihankeleping või raamleping olemuselt olulisel määral võrreldes algselt sõlmitud riigihankelepingu või raamlepinguga. Ilma et see piiraks lõigete 1 ja 2 kohaldamist, käsitatakse muudatust igal juhul olulisena, kui on täidetud üks või mitu järgmist tingimust:
 - a) muudatusega lisatakse tingimusi, mis oleksid võimaldanud osaleda ka muudel kui algselt välja valitud kandidaatidel või aktsepteerida muid kui algselt aktsepteeritud pakkumisi või mis oleksid hankemenetlusesse kaasanud täiendavaid osalejaid, kui neid oleks rakendatud algses hankemenetluses;

- b) muudatusega muudetakse riigihankalepingu või raamlepingu majanduslikku tasakaalu töövõtja jaoks soodsamaks viisil, mida ei olnud algses riigihankalepingus või raamlepingus ette nähtud;
- c) muudatusega laiendatakse riigihankalepingu või raamlepingu reguleerimisala märkimisväärselt;
- d) uus töövõtja asendab töövõtjat, kellega ostja algselt riigihankalepingu sõlmis, muudel kui lõike 1 punktis d osutatud juhtudel.

5. Käesoleva direktiivi kohaselt uue hankemenetluse korraldamine on nõutav riigihankalepingu või raamlepingu kehtivusajal selle sätetesse muude kui lõigetes 1 ja 2 ette nähtud muudatuste tegemisel.“

20) Artikli 52 lõike 6 kolmandas lõigus asendatakse tekst „seitset aastat“ tekstiga „kümmet aastat“.

21) Artikli 55 lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Käesolevas jaotises kehtestatud läbivaatamise korda kohaldatakse artiklis 2 osutatud riigihankalepingutele, sealhulgas raamlepingutele ja dünaamilistele hankesüsteemidele, võttes arvesse artiklites 12 ja 13 kehtestatud erandeid.“

22) Artikli 58 punkti c esimene lause asendatakse järgmisega:

„kui riigihankeleping põhineb raamlepingul, nagu on sätestatud artiklis 29, ning kui riigihankeleping põhineb dünaamilisel hankesüsteemil, nagu on sätestatud artiklis 29a.“

23) Artikli 60 lõike 1 punkt c asendatakse järgmisega:

„c) artikli 58 punkti c teises lõigus osutatud juhtudel, kui liikmesriigid kasutavad raamlepingul või dünaamilisel hankesüsteemil põhinevate riigihankelepingute puhul ooteaja kohaldamisest tehtavat erandit.“

24) Artikkel 65 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 65

Statistiliste andmete esitamise kohustus

1. Selleks et hinnata käesoleva direktiivi kohaldamise tulemusi, edastavad liikmesriigid komisjonile hiljemalt iga aasta 31. oktoobriks artikli 66 kohaselt koostatud statistilise aruande, mis käsitleb ostjate poolt eelmisel aastal sõlmitud asjade, teenuste ja ehitustööde riigihankelepinguid eraldi.
2. Erandina peatatakse lõikes 1 sätestatud kohustus ajutiselt kuni 31. detsembrini 2030, mis on kooskõlas liidu kaitsevalmiduse planeerimise tähtajaga.“

- 25) Artikkel 68 jäetakse välja.
- 26) Artikkel 73 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 73

Läbivaatamine ja aruandlus

Komisjon vaatab käesoleva direktiivi rakendamise läbi hiljemalt 1. jaanuariks 2031, võttes seejuures arvesse Euroopa kaitsevalmiduse suurendamist 2030. aastaks, ning esitab selle kohta Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande. Komisjon hindab eelkõige, kas ja mil määral on käesoleva direktiivi eesmärgid saavutatud, võttes muu hulgas arvesse siseturu toimimist ja Euroopa kaitsevalmiduse suurendamise eesmärki 2030. aastaks. Komisjon vaatab oma aruandes läbi eelkõige artikli 8 ja artikli 28 lõike 2 kohaldamise. Asjakohasel juhul lisatakse aruandele õigusakti ettepanek.“

Artikkel 3

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid võtavad vastu ja avaldavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt ... [12 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva]. Nad edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile.

Liikmesriigid hakkavad kõnealuseid norme kohaldama hiljemalt ... [15 kuud pärast käesoleva direktiivi jõustumise kuupäeva].

Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nende ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste siseriiklike normide teksti.

Artikkel 4

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 5
Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

..., ...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

Käesoleva õigusakti kohta on tehtud avaldus, mille teksti võib leida dokumendist ELT C, ..., ELI: ...⁺.

⁺ ELT: palun lisada avalduse ELT C-viitenumber ja ELI link.